

Aşık Tarzı Türk Şiirinde Mektup Geleneği

Dr. Ali YAKICI

Halk şiirinin çözüm bekleyen önemli problemlerinden biri de «tür» meselesidir. Günümüzde, halk şiirinin bilinen türleri üzerine yeni yorumlar getirilmesi dışında, yeni kaynaklara ulaşıldıkça elde edilen yeni malzemelerle birlikte «tür»e yeni ilaveler yapıp yapılmayacağı da tartışılmaya hazır konular arasında yer almaktadır. «Mektup» da tartışmaya sunulacak bu türlerden biridir.

Muhtelif dünya edebiyatlarında olduğu gibi manzum mektup türü Türk edebiyatının çeşitli dönemlerinde görülmektedir. Bazı edebiyat tarihçileri «mektup» konusunun Türk Edebiyatında pek görülmediğini, mektup nazım türünün işlenmediğini belirtmektedirler. Bu görüş sahiplerinden biri de Nisari'dir. Nisari, bu hususta şunları söylemektedir. «Mensur mektup gibi çeşitli konular üzerinde yazılan manzum mektup, Batı Edebiyatında başlıca şiir türlerinden biridir. Latin şairi Horatius'un manzum mektupları bu türün en ünlü örneklerinden sayılmaktadır. Manzum mektup türü, Türk Edebiyatında pek işlenmemiştir»¹.

Klasik şairlerimiz tarafından işlenen manzum mektup türü, halk şairlerimiz tarafından da işlenmiş, hatta Aşık Tarzı Türk Şiiri'nde gelenek haline gelmiştir.

Aşıkların eşine, dostuna, arkadaşına, tanıdıklarına gönderdiği manzum mektupların dışında bir de kendilerinin arasında manzum mektuplaşmaları vardır ki, bu konudaki örnekler gelenek açısından çok daha önemlidir.

Bu yazımızda Konyalı Aşık Mehmet ile Aksaraylı Aşık Yahya'nın mektuplaşmasından birer örnek vereceğiz. Yetik Ozan'la Aşık Şeref Taşhova'nın

birbiriyle yaptıkları manzum mektupların bu yazımız içinde yer almasını gönülden arzu ederdik. Fakat Taşhova'da bulunan bu mektuplaşmanın metinleri şu ana kadar elimize ulaşmadığı için yayımlayamıyoruz.

Aşık Mehmet ve Aşık Yahya, 19. yüzyıl sonuyla 20. yüzyılın ilk yarısında yaşamış halk şairleridir.

Aşık Mehmet, eşine dostuna mektup yazarak düşüncelerini mısralara dökmüştür. Özellikle Konya dışındaki aşık arkadaşlarıyla manzum mektuplaşmalarda bulunmuştur. Meselâ, Aksaraylı Aşık Yahya'ya gönderdiği mektup bu türün güzel bir örneğini teşkil etmektedir. Bu mektubu Aşık Mehmet, Aksaray'daki arkadaşı Aşık Yahya'ya ulaştırılmak üzere 27 Haziran 1928 tarihine göndermiştir. Mektup şöyledir :

«Varınca mektubum huzur-ı yâre
Selamımı öyle arslana arz et
Bu selamım yazmam başka ağıyâre
Halimizi gonca handâna arz et

Orda olup, konsam ben de gülüne
Varamadım ben Aksaray iline
Varınca mektubum senin eline
Halimizi bütün ihvâna arz et

Aksaray yolları nereden nere
Aramız uzaktır dağınan dere
Teşrif edip siz de gelseniz bura
Oku mektubumu irfâna arz et

Aksaray etrafı hep sıra kavak
Varamam oraya yolumuz savak²
Daha görüşürüz yaşımız ufak
Varınca mektubum ahhâba arz et

Artırma dünyada gamınan keder
Bu hasretlik bize bir zaman gider
Aşık Mehmet sana çok selâm eder
Bu selâmım benden Yahya'ya arz et» (3)